

DOCZEKAĆ (188) *vb pf*

doczekać (186), **doczkać** (2); doczekać: doczkać *KmitaPsal* (3:2; A2, A3v).

Wszystkie samogłoski jasne.

inf doczekać (48). ◇ *fut* 1 sg doczekam (7). ◇ 2 sg doczekasz (7). ◇ 3 sg doczeką (15). ◇ 1 pl doczekamy (9). ◇ 2 pl doczekacie (1). ◇ 3 pl doczekają (5). ◇ *praet* 1 sg m -(e)m, -m doczekiał (9). *f* -(e)m, -m doczekała (4). ◇ 2 sg m doczekales, -es doczekiał (4). *f* -ś doczekała (1). ◇ 3 sg m doczekiał (15). *f* doczekała (2). ◇ 1 pl m *pers* doczekalichmy, -smy, -chmy doczekali (12); -smy *PatKaz I*, *KrowObr*, *CzechEp* (2), *ArtKanc*, *NiemObr*; -chmy *LubPs*, *RejAp*, *KmitaPsal*; -smy : -chmy *RejPos* (1:2). ◇ 3 pl m *pers* doczekali (6). ◇ *plusq* 3 sg m był doczekiał (1). ◇ *imp* 2 sg doczekaj (1). ◇ 3 sg niech(a) doczek(a) (2). ◇ 2 pl doczekajcie (2). ◇ *con* 1 sg m bych doczekiał (1). *f* bych doczekała (1). ◇ 2 sg m byś doczekiał (2). ◇ 3 sg m by doczekiał (5). *f* by doczekała (1). ◇ 1 pl m *pers* bychmy doczekali (3) *RejPos* (2), *LatHar*, *bysmy* doczekali (2) *SkarJedn*, *ArtKanc*, *by my* doczekali (1) *RejJóz*. ◇ 2 pl m *pers* byście doczekali (1). ◇ 3 pl m *pers* by doczekali (4). ◇ *con praet* 3 sg m by był doczekiał (3). *f* by była doczekała (1). ◇ 3 pl *subst* by były doczekały (1). ◇ *part praet act* doczekawszy (11).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Dotrwać, dobyć do określonego czasu, zdarzenia lub czyjegoś przybycia [kogo, czego]* (31) : *Dziś fie tńncem zágrzewaycie/ A ták látá doczekaycie. BierEz Mv, Q3v; OpecŻyw 120, [162]v; RejRozpr Bv; iż ich [posłów] wíela jészczé niedostawało, prosili aby KJM doczekać ich raczył do jutrzejszego dnia Diar 19; DiarDop 102; BielKom E8; LubPs H2v; RejWiz 28v; KochZuz A3v; doczekawfzy nocy z gory fie ípuścił po powrozye BielKron 380; RejAp 198v [2 r.]; HistRzym 19; doczekálichmy iuz tego Emánuelá fwiętego RejPos 271, 15, 27v, 87, 294; y kufel nie záiać/ wierz mi iż cie doczeka áz s przeieźdzki przyiedziefz. RejZwierc 113, 124v, 175; BielSpr 67v; SkarŻyw 234; KochFr 33; Doczkał cię dom murowány/ Z dźiádá twego budowány KmitaPsal A3v, A3v; wrociłem się trochę nazad chcąc doczekac iakie⁸⁰ vspokoienia ActReg 13; KlónFlis G3v.*

Zwrot: »doczekać czasu złożonego« (1): *on niedoczekawfchi czalfv slozonego rvfzil sye barfo plocho nam nieoznaymywfchi thą drogą profto kv Byalagrodv LibLeg 11/77.*

2. *Dożyć, doświadczyć; advivere, exspectare, pervivere, provivere, protollere vitam in crastinum, supervivere Cn [w tym: czego (151)] (156)* : *O fynu moy/ gorzeż mnie matce twé vbogíe/ doczekawfły takowé twé boleści ij fromoty. OpecŻyw 136v, 145v; PatKaz I 7v [2 r.], 15v; PatKaz II 56v; Thakiez y wielmożnego pana Andrzeia brata fwego na otczowski ftolec y mieftce poľadzenia doczekała. WróbŻółtGlab A3; RejPs 37; RejRozpr G2; Abych żywa nie zoftála Kiedym tego doczekała RejJóz H6, A6V, A7, A8, F8, K8 (8); RejKup f5v, k4; BielKom F; LubPs Ov, X6v; KrowObr C2v; RejWiz 72, 123v; KochZuz A3v; KYedy páná grzebiono/ pání nárzekála. Czegożem ia šírotá nędzna doczekála. RejFig B2; RejZwierz 18v, 25, 34v; BibRadz I 276b marg; BielKron 6, 19, 200, 234v [2 r.], [332³]; żeby fye Páná Bogá bał/ á tego złégo nie doczekał/ które na Polfkę idzie. OrzQuin Aa5v; RejAp 61v, 66, 109; GórnDworz S7v, Y6v; RejPos B2, 15, 15v [2 r.], 19v, 86v (15); Zadney íprawiedliwości/ vpráwa nie mamy/ Poki mężowie rządzą/ iey nie doczekamy. BielSat [I4] [idem BielSjem 13]; Doczekałes też czegoś poządál RejZwierc 136, 129, 134, 160v, 161v, [193]v, 249v, 250v; Ktorzy żony poymuią/ iákoby nie mieli doczekać płodu [sic quasi filios non facturi] BudBib 4.Esdr 16/45; MycPrz I C, II*

A4v; *CzechRozm* 132; *PapRpan* L4v; Ktorego zwycięstwa/ ktoż wie kto doczeka [*quis scit se fore superstitem?*] *ModrzBaz* 108; *SkarJedn* 321, 326; *Oczko* 5; *KochPs* 68; nogami go tak zbił/ że trzeciego dnia ledwie doczekał. *SkarŻyw* 58, 113, 305, 312, 390, 429; *KochTr* 12; *CzechEp* 176, 318; *WerGość* 249; Anteufzǎ widziałem płacząc w łwey łtárości/ Iż doczekał ná świećie tákiej odmienności *BielSen* 10; *BielSjem* 13; Ia łobie tak dobrych lat doczekác nie tułżę *KochPieś* 14, 19; *PudłFr* 15; *ArtKanc* F15, S; *KmitaPsal* A2, A4v; *ActReg* 186; *GostGosp* 34; *GostGospSieb* + 3; *GórnTroas* 24; *LatHar* 353; *KmitaSpit* A2; *SkarKaz*)(4; *CzahTr* H2v; Niedbam/ bym dłużey żyłá doczekawłzy tego. *GosłCast* 55, 52.

doczekać do czego (1): Idź Woźny/ łwoie wići przyłofz im do boku/ Aby nie doczekáli do drugiego roku *BielSen* 8.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*tego* (7); *iż* (5), *aby* (1), *żeby* (1)] (7): A doczeka te^{go} iż ogláda potomki fynow łwoich w wielkiew poćielł *RejPs* 195v; *OrzList* h3v; *RejPos* 28v, 102; *SkarŻyw* 75; *NiemObr* 161; nie doczekamy tego/ żeby Polacy kiedy o rządzie pomyślic chćieli. *GórnRozm* M2v.

W charakterystycznych połączeniach: doczekać dnia (9), *końca* (2), *nowiny* (3), *potomkow* (3), *światłości* (4); *ledwie doczekać*.

Przysłowie: Czołkolwie rząd opułci, to koncza dobrego nie doczeka. *BielŻyw* 169.

Zwroty: »czasu (dzisiejszego) doczekać« [*szyk zmienny*] (9): I co rozumiełz/ kiedy by był ten Plátyná náłzych dzifiefłzych tzałow dotzekał/ izali by ielztze więcey był nienárzekał? *KrowObr* 38; *Leop 3.Mach* 4/1; *BielSat* H2; *RejZwierc* 172v; *BielSpr* 46v; czáfu onego nie doczekáli *CzechRozm* 132; *CzechEp* [405]; *ReszList* 145; *PowodPr* 49.

»dać, da(wa)j (Boże), da Bog, racz dać doczekać« [*zawsze o Bogu lub w inwokacji do Boga*] [*szyk zmienny*] (9 : 8 : 3 : 3): Nie day boże doczekać/ takowey miłolci *RejJóz* D8v, P6v, P7v, Qv; *MurzNTSekl* A2; Utinam illum diem videam cum tibi gratias agam, Boże day mi tego doczekać/ abych cy zá to słufnie móglł podziękowác. *Mqcz* 71d, 494a; *OrzQuin* Zv [2 r.]; *RejPos* 35v, 40, 131; áno łerce rołcie/ áno łie nádzieią ciefly iż s tego dali Pan Bog doczekać ná drugi rok pożytek vrołcie. *RejZwierc* 109v, 28, 172v; *SkarŻyw* 74; *MWilkHist* I; *ReszList* 145; *ArtKanc* A11; *GrabowSet* D; *KochFrag* 29; *LatHar* 18; *SkarKaz*)(4v.

»pociechy doczekać« [*szyk zmienny*] (6): *GliczKsiąż* M2, M7; po którym Synie/ day ábyś poćiechy wielkiéy doczekał *OrzQuin* Aa5v; *MWilkHist* I; *WerKaz* 301; Doczekałes iuz Oycze poćiechy niemáley *KmitaPsal* A3.

»doczekać szedziwości, starości, lat szedziwych« [*szyk zmienny*] (2 : 1 : 1): Doczekałes poćiíwiew łwoich lat łzedziwych *RejZwierc* 180, 136, 162; *KochFrag* 50.

»za żywota doczekać« (2): *RejPos* 24; Co rácz dáć P. Boże w Troycy iedyny/ ábychmy te^{go} ielzcze zá żywotá náłzego doczekać/ [...] mogli. *WujJud* B3v.

Szereg: »dojć a doczekać« (1): y iáko łie ku thym miłolciwym á poządliwym obietnicam przypráwowác mamy/ ábychmy ich doydż á doczekać mogli. *RejPos* 141v.

Synonim: dożdać.

Formacje pochodne cf CZEKAĆ.